

מהעולם הרחב. הכוונה היא להדפיס את הדברים שייאמרו בכנס בספר מיוחד, כנהוג בכל קונגרס. חברי הוועדה המארגנת הם: ד"ר עוזי שביט ופרופ' ראובן צור מאוניברסיטת תל-אביב, פרופ' דב נוי ופרופ' אביגדור שינאן מאוניברסיטת ים, פרופ' חיים שוהם מאוניברסיטת חיפה, ד"ר הלל וויס מאוניברסיטת בראיילן וד"ר דניאל בוירארין מאוניברסיטת הנגב.

● מכון לספרים נדירים ע"ש הרברט כהן נפתח באוניברסיטת תל-אביב. באוסף כאלפיים ספרים נדירים, עתיקים ביותר, שנתרמו במרוצת השנים על-ידי אנשים שונים בתחומים

● הסימפוזיון בסאמורה אורגן על-ידי החוג לספרות עברית באוניברסיטת תל-אביב בשיתוף עם גורמים מקומיים בספרד. הסימפוזיון היה מעין המשך למפגש קודם שהיה בחורף בישראל, כאשר החוג לספרות עברית באוניברסיטת תל-אביב ואגודת הסופרים ארחו משלחת של אינטלקטואלים וסופרים מספרד. בעקבות המפגש הקודם התבצעה כבר פעילות תרגומית הדדית מספרדית לעברית ומעברית לספרדית והיו פרסומים בכתבי-עת ספרדיים ועבריים. מקווים שהמפגש הנוסף יעמיק את הקשרים ויפתח את הפעילות התרגומית ההדדית.

משלחת סופרים מישראל בספרד: טולדו, בחצר הבית של אלגרקו: מימין: גבריאל מוקד, אשר רייך, יעקב בסר, משה דור, שמאי גולן, סברדליק, ס. יזהר, עוזי שביט.

הבאים: הומאניסטיקה, ספרות יפה, בלשנות קלאסית, מקרא, תלמוד, מדעי הטבע, אמנות, מוסיקה, היסטוריה של עם ישראל, ארכיאולוגיה של ארץ ישראל ועוד. עיקר הדגש מושם על היסטוריה של העם היהודי ועל התרבות הקלאסית. הספר העתיק ביותר באוסף נדפס בקולוניא (קלן בגרמניה) ב-1518. זהו ספר תהלים בארבע שפות: עברית, יוונית, אחיופית ולטינית. הספר הגיע מאוסף פייטלוביץ. אחד הספרים שנרכשו לאחרונה ע"י הספריה המרכזית עבור אוסף זה הוא ספרו של ההומאניסט הנוצרי, ארסמוס מרוטרדם, הנושא את השם "ספוג לניגוב התוהו של הוטן", אשר יצא לאור ב-1523 בבאזל. ספר אחר, של יהודה אברבנאל – "שיחות על האהבה" – שיצא לאור ב-1549, תורגם לא מכבר לעברית בידי מנחם דורמן (בהוצאת מוסר ביאליק). ראוי לציין שבמסגרת אוסף הספרים נאספים גם ספרים הנושאים חתימות של אנשים ידועי-שם כסול בלל, כשביס-זינגר, ש. שלום, עגנון, לאה גולדברג, בן גוריון, יצחק בן-צבי ואחרים.

● הנהלת הוועד המרכזי של אגודת הסופרים והוועדה המקצועית עומדים להיפגש עם הנהלת התאחדות המו"לים כדי לדון בשחיקת התעריפון לנוכח האינפלציה בשנים האחרונות.

● בפגישת ראשי החוגים לספרות עברית בכלל האוניברסיטאות בארץ הוחלט על עריכת הכנס הראשון לחקר הספרות העברית. הכנס יערך באוניברסיטת תל-אביב בימים ב'-ה' 9.4.84-12.4.84. נושא הכנס יהיה: הזיקות שבין שירה לפרוזה בספרות העברית לחקופותיה. במסגרת הכנס יוכרו רשמית על הקמת החברה לחקר הספרות העברית ביוזמת כל החוגים לספרות עברית והמכונים לחקר הספרות העברית באוניברסיטאות בישראל. חוך כדי דיון באפשרויות לקדם את חקר הספרות העברית בארץ עלה בדעת ראשי החוגים העריון להקים חברה, אגודה עותומאנית כרוגמת החברה לחקר המקרא, שתערוך כנס מדי שנה – כל שנה במקום אחר. כנסים אלה ימשכו בוודאי חוקרי ספרות

● קונגרס פאן ה-46 התכנס באוקטובר בקאראקאס בירת וונצואלה. פרופ' הלל ברזל, שהיה נציג ישראל בקונגרס, ספר שבדו"ח שנמסר לקונגרס על-ידי הוועדה לעניין סופרים הנמצאים במעצר, היתה ידיעה מעציבה על גורל סניף פאן בפולין. מסתבר שהממשלה הפולנית הדיחה את ההנהלה הנבחרת ומינתה הנהלה מטעמה, נגד כמה סופרים והגשו כתבי-אישום וכעת הם נמצאים במעצר. כן נמסר על סופרים בסוריה הנמצאים בכתבי-כלא. הצעת גינוי לישראל שעמדה על סדר-היום בקשר לספרים שהממשל הצבאי אוסר להפיצם בשטחים הכבושים, נדחתה לאחר התערבותו של נציג ישראל אשר מסר על התיגייסותו של הניץ פאן הישראלי לביטול האיסור. פאן הישראלי בחר ועדה בהרכב שלושה חברים: אהרון מגד 'נשיא' פאן בישראל, משה דור ושמועון בלס עליהם הוטל התפקיד לכונן בדברים עם הגורמים המתאימים ולהגיש דו"ח על כך. הוחלט, אפוא, שהדיון בנושא זה יידחה. לקונגרס הבא, כך שהדיון לא יהיה על יסוד החלטת גינוי לישראל אלא על יסוד הדו"ח של ועדת השלושה. עד הקונגרס הבא שיתקיים בטוקיו 6.5.84 – 13.5.84 אפשר יהיה לפעול לביטול רשימת הספרים האסורים שגורמת נזק כל יסוער לדמותה של החברה הישראלית. הצעת הדחייה זכתה כמעט ברוב מוחלט. פרופ' ברזל אומר שהאווירה היתה בדרך כלל אוהדת לישראל, והדיון בשאלה זו היה מתוך יחס של הבנה וידידות. גם משלחות של מדינות שאינן מקיימות יחסים דיפלומטיים איתנו, כמו סין העממית, בולגריה, גרמניה המזרחית, תחם בנו, ומבחניה זו ההרגשה היתה טובה.

הוחלט להכריז על ה-15 בנובמבר כיום הסופר הנמצא במעצר. יום זה יצויין בכל רחבי תבל במחשבה ובמעשה על גורלם של סופרים עצורים. מספרם של אלה כיום הוא למעלה מ-500. סניפי פאן מקומיים התבקשו גם לאמץ כחברי כבוד סופרים הנמצאים במעצר ולהודיע על כך בצורה פומבית.

● בראשית אוקטובר התקיימו בספרד שני אירועים: האחד – קונגרס מדעי בעיר טולדו, והשני – סימפוזיון ספרותי בעיר סאמורה. הקונגרס המדעי בטולדו נערך על ידי עיריית טולדו תוך שיתוף עם אוניברסיטת תל-אביב. נושאו היה מפגש שלוש התרבויות: הערבית-מוסלמית, הספרדית-נוצרית והיהודית בספרד, בימי הביניים. השתתפו בקונגרס חוקרים מאוניברסיטת תל-אביב. היו שם בין השאר פרופ' שלמה סימוןסון, פרופ' עמוס פונקלשטיין, ד"ר עוזי שביט וד"ר אביבה דורון. בהמשך הקונגרס התקיים מפגש ספרותי, שבו נטלו חלק משוררים, חוקרים ועורכי עיתונים מספרד ומישראל. הנושא היה השירה העברית המודרנית והשירה הספרדית המודרנית. נטלה חלק בדיננים משלחת גדולה של סופרים, משוררים ועורכי עיתונים מהארץ. ביניהם: ס. יזהר, שמאי גולן, יעקב בסר, אשר רייך, חיים פסח, ארו ביטון, משה דור, עורד סברדליק. כן השתתפו חוקרי ספרות מאוניברסיטת תל-אביב: עוזי שביט, אביבה דורון.

בחר"ל

"הלשנה בזמן הכיבוש הגרמני", שראה אור לאחרונה בפרס. מכתבי הלשנה הם במקרים רבים חסרי בסיס והם מציגים למשל את שארל טרני (הזמר) או את רופא הרובע כיהודים. הבלים כאלה היו יכולים להיות מסוכנים, כיוון שגררו בעקבותיהם לעתים קרובות מעצר ואפילו עינויים ומשלות למחנה ריכוז. זהו ספר המציג את האיוולת האנושית בכל גילוייה.

■ ויליאם סארויאן – "שמי סארויאן" ו"לידות".

עברו קצת למעלה משנתיים מאז מותו של ויליאם סארויאן בגיל 72. אפשר לומר שהדבר היחיד שעשה בעקבות בחייו היה הכתיבה, למרות שהוא אמר פעם: "אני יכול לא למות כסופר, אני חייב למות כסארויאן".

אבל הוא מת כסופר, כמובן. שני ספרים חדשים, שראו אור זה עתה בארה"ב, מחזקים עובדה זו. הם גם מסייעים בשרטוט הדימוי שהיה לו. הספר "שמי סארויאן" צמח מעבודתו המקדמת ביותר. חלק ממנו נכתב בפסבדונים: סירק גוריאן. הספר כולל כמעט את כל השיירים, הסיפורים, המחזות והמסות שפרסם משנת 1933–1954. כלולים בו גם סיפורים שלא ראו אור בחייו. סארויאן הוא אמן הסיפור הקצר. סיפוריו זורמים ללא מאמץ ושומרים על טון קבוע ונקודת השקפה קבועה שאפשר לכוונתם סארויאניים. חוקרי ספרות מעוניינים בדברים יותר מעורפלים כדי להפגין את טעמם, לכן הם מתעלמים מסארויאן, כי סיפוריו עוסקים בעניינים פשוטים כמו חיים, מוות אהבה ושנאה. לגביהם הוא סופר אנכרוניסטי. הספר השני שיצא כעת הוא "לידות", הכתוב כמין יומן, ובו מעלה סארויאן הרגשות שונים על החיים והמוות, על מסתורין הבריאה, ועוד. כתבי-יד זה שיצא לאחר מותו הוא בלתי גמור, אך יש בו מן הגילוי, מחשיפת דמותו של סארויאן כסופר.

■ ספר חדש של ג'ון אפדייק – "להימצא בקרבת החוף" – הוצאת "קנופף" 919 עמודים

הסופר והמבקר הידוע ג'ון אפדייק, שחיבר בין השאר את הרומאן "זוגות", הוא שילוב נדיר של עומק ביקורתי ופרווה מכריקה. לדבריו, ההבדל בין כתיבת ביקורת על ספר לבין כתיבת סיפורת זה כמו ההבדל בין להיות על החוף לבין להיות על ספינה בים. וכך גם נקרא ספרו החדש – "להימצא בקרבת החוף", הכולל מאמרים על מספרים אמריקאיים שונים. בהקדמה לספר הוא כותב שסקירת ספרים פורטת את תחושותינו הספרותיות לאסימטריה מתכת. אגב, כדי להעריך את יכולת הספרות המרהים של אפדייק, יש לזכור שהחל מ-1976 הוא פרסם בקצב של ספר לשנה שתי אסופות סיפורים, ספר שירים אחד ועוד ארבעה רומנים. ספרו הביקורתי הראשון יצא ב-1965, והשני – ב-1975.

■ ספר חדש ליצחק כשביס-זינגר – "החוזר בתשובה"

כ"מנדי טיימס" הלונדוני פורסם לא מכבר ראיון עם יצחק כשביס-זינגר בעקבות ספרו החדש "החוזר בתשובה", העומד להופיע בימים אלה בארה"ב והוזכר כבר עתה להתעניינות גדולה בהיותו שונה מספריו הקודמים. במקום סיפורים על נערות ושדים יוצא כשביס-זינגר נגד כל הרעות של החיים המודרניים: נגד השינוי בתפקידה של האשה, נגד התערערות האמונה הדתית, נגד מדינת ישראל, שבה הוא רואה את שלילת היהדות האמיתית. הסיפור הוא על יהודי אמריקאי יליד פולין, העוזב את סיר הבשר של ניו-יורק כדי למצוא את דרכו בגטו החסידי בירושלים. הגיבור, יוסף שפירא, איש עסקים בגיל העמידה, מצא לעצמו מאהבת בהשפעתן של מוסכמות חברתיות. הוא חוזר לדת לאחר שהוא מגלה לפתע שגם אשתו וגם המאהבת שלו בגדו בו. כך הוא מגיע למאה שערים ונושא לאשה בתו של רב. כשביס מעיד על עצמו בראיון שהוא עצמו, בניגוד לגיבורו, אינו חוזר בתשובה ואינו מאמין שאלוהים התגלה למשה בהר סיני ואמר לו את כל החוקים והמשפטים. לעומתו, החוזר בתשובה אומר: "אתה לא צריך להאמין. די אם תקיים את עשרת הדיברות, והאמונה כבר תבוא מאליה". יחד עם זאת, מאמין כשביס-זינגר באלוהים: "מעולם לא פקפקתי שאלוהים קיים ושיש לו תכנית לגבי כל היקום, אך כמישהו בא ומספר לי כי הוא דיבר עם אלוהים ואלוהים אמר לו כך וכך, אני פשוט אומר: אני לא מאמין לך". בנקודה נוספת אין תמימות דעים בין הסופר לגיבורו: "אני לא יכול להסכים עם החוזר בתשובה שקיימת בריחה סופית מהבעייתיות של הקיום האנושי".

הסופר רוחש אהדה והערכה ליהדות הדתית: "במשך 2000 שנה היהודים היו היחידים שקיימו את ההטפה של ישו להושיט את הלחי השנייה למי שמכה אותך". הביקורת שלו על מדינת ישראל היא שזו מדינה שרוצה להיות ככלל האומות. עוד כוח קטן. אין בזה שום גבורה. "הגבורה היא להתגבר על הכוח, ולכן ישראל אינה התגשמות האידאל היהודי". "החוזר בתשובה" קורא למאבק נגד ניאוף ובגידה בחיי הנישואין. כשביס זינגר גורס שהתערערות האמונה הדתית גרמה גם להתערערות חיי המשפחה, וזו הטרגדיה של זמננו. לבסוף הוא מסכם שאין שום תשובה כעולמו לבעיות הנצחיות. "מה אנו יכולים כבר לדעת על השאלות הנצחיות של היקום? הרי זה כמו לשאול תולעת ספרים שזוחלת בתוך "מלחמה ושלוש" אם זה רומאן טוב או רע. התולעת רק יושבת על הנייר ומנסה להזין את עצמה. איך היא יכולה לתת ביקורת על טולסטוי?".

■ ספר על מכת הלשנות בעת הכיבוש הגרמני

בין שלושה לחמישה מליוני מכתבי הלשנה – בחלקם חתומים ובחלקם אנונימיים – נשלחו למימשל וישי או לגרמנים בימי מלחמה"ע השנייה כדי להסגיר את השכן, את המתחרה, את הבעל, את הכן ואפילו את האם. זאת אנו למדים מספרו של העיתונאי אנדרה הלימי –

נחום פסה :

אני רוצה חברה בריאה תוססת ועובדת

ישראלית מקורית שתשאב את כוחה ממטען של כל העדות. לשם כל אלה אני מחשיב מאד את הקשר בין ההסתדרות לבין אנשירוח. בתנאי שנשמר בו עקרון חופש היצירה.

אם נחזור לנושא החינוך, אין לי ספק שההסתדרות חייבת לשוֹב ולטפל בכמה נושאים שנעזבו עלידיה לאחר קום המדינה. ומדובר במפעלים כמו בית-ליסין בו פועל מזה מספר שנים תיאטרון הממלא במידה רבה את החלל שנוצר עם סגירת ה"אהל". באשר לנושא הקולנוע, אנו נמצאים בשלב מתקדם של הקמת מערכת הסברה טלוויזיונית שתכלול סרטי וידאו, טלוויזיה וקולנוע. ובתחום הכללי של החינוך, יתפרסם תוך מספר שבועות מסמך שיכליל את עמדתנו לגבי המערכת החינוכית. יש עדיין ויכוח בתוכנו בין החושבים על הקמה מחודשת של זרם העובדים ובין המניחים צורך בחיפוש דרכים המתאימות יותר למציאות של היום. בעיקר דרכים של השפעה על המערכת החינוכית הקיימת. על תוכניות הלימודים, המחנכים וההורים בכיוון של קרוב תכנית לימודים העוסקים בתנועת-העבודה.

באשר לחינוך הגבוה, פועלת באופן מעשי אוניברסיטה פועלית. לא במובן של ארגון אחד, קמפוס אחד, אלא בצורת מכלול מערכות של השכלה גבוהה העוסקות בלימודים אקדמיים, בהקניית דעת, בבעיות אידיאולוגיות ובחיפוש דרך. אני מתכוון לבית-הספר לפעילי ההסתדרות, לבית-ברל, לאפעל, לאורנים ועוד. בכל אלה עוסקים הרבה בהכנת תוכניות-לימודים ובכלל מחפשים תשובות לשאלות הקשות של שנות ה-80 — האדם, החברה, הכלכלה וכדו'.

בנוסף, אנו מקיימים תנועת מחנכים המגיעה לציבור של קרוב ל-10.000 מורים. במסגרת זו אנו מנסים להתמודד עם מה שקורה בתוך בית-הספר, עם חומר הלימודים. אנו נאבקים שם על נפשם של מחנכים, מורים והורים בעזרתם ניתן לנצל את הסעיף בחוק החינוך הממלכתי המאפשר לרוב הורים לקבוע 25% של תוכנית הלימודים ואנו מעוניינים לא רק לשכנע בעיקרון אלא גם לתת חומר, למשל על ההיסטוריה של תנועת העבודה.

● **לחדש או לא לחדש את זרם העובדים**

● **על פי החוק: רשאים ההורים לקבוע 25% מתכנית הלימודים**

● **הייתי רוצה חברה פוריה, בריאה, תוססת ועובדת**

● **בעתיד הקרוב יצטרפו אנשים לעבור יותר מפעם אחת הסבה מקצועית ולבנות יותר מקריירה מקצועית אחת.**

● **נחוצה חקיקה בכנסת בעניין השכלת מבוגרים.**

המטרה צריכה להיות, לדעתי, השפעה על המערכת הקיימת ולא יצירת מערכת אחרת.

בירושלים נעשה ניסיון מיוחד במינו להקים בית-ספר ברוח תנועת-העבודה. ניסיון זה הצליח מעל למשוער ראשית משום שניזון ע"י הורים ומחנכים ולא ניתן כפתרון ממסדי. מדובר בקבוצה של אנשים בעלי תודעה סוציאליסטית החושבים עדיין שכאשר מאמינים בדבר, יש לנסות להפעילו. הם מדברים על הגשמה ועושים זאת עם ילדיהם. תפקידנו במקרה זה לתמוך, לסייע, אבל לא לפגוע בעקרון ההתנדבות. ברור לי שאם ההסתדרות היתה מקימה בית-ספר זה, הוא לא היה מצליח באותה מידה. צריך לתת לזה לצמוח כפי שזה.

העיקר הוא, כאמור, להשפיע על החייאה מחודשת של רוח תנועת-העבודה. לצורך זה אני רואה ערך רב במפגשי נוער עם סופרים. הייתי רוצה מאד להרחיב מערכת מפגשים אלה וזאת בצורה של חוגי קוראים בתנועה הקיבוצית ומחוץ לה, גם משום שחשוב לנו לספק תכנים תרבותיים לשעות הפנאי ההולכות ומתרחבות עם התפתחות הטכנולוגיה המודרנית, זאת מבלי שפנטור עצמו כמובן מאחריות למוסר העבודה. שכן הייתי רוצה בחברה פורייה, בריאה, תוססת ועובדת.

במרכז לתרבות ולחינוך אנו מספקים שרותי תרבות, ביזור, אמנות וספורט. אולם, משום שההסתדרות היא תנועה המתמיימת להשפיע על עיצוב פני החברה בישראל, היא לקחה על עצמה גם אחריות כוללת-יותר בכל הנוגע לטיפוח הקשר עם סופרים, אמנים ויוצרים בכל התחומים. קשר שיש בו עניין של הפריה הדדית. בנוסף לכך, אני רואה את ה"מרכז" כגורם אינטגרטיבי בתוך ההסתדרות הכללית, המדגיש — בתוך מורכבותו של המדינה כולו — את הצד האידיאלי המתייחס לא רק לתנאי חייו של העובד אלא גם לתכניהם. שכן ההסתדרות היא ארגון פוליטי ולא רק ארגון כלכלי. היא בנתה משק, מערכת חינוכית ותשתית של עזרה הדדית אשר נבעו מהתפיסה האידיאולוגית של האבות המייסדים. רק אחרי הקמת המדינה קבע האיגוד המקצועי בהסתדרות את הדגשו המיוחד, ואילו חלק מהפונקציות האחרות שלה הועברו למדינה. כמו למשל הפונקציה החינוכית שעברה למסגרת החינוך הממלכתי.

באופן כללי, הייתי אומר, שההסתדרות שהיתה בעיקרה ארגון פוליטי, הפכה מאז קום המדינה למסגרת פוליטית-כלכלית. והנה בעניין זה יש לי טבע של מתקן עולם. מתקן חברה. אני מאמין שחשוב לקדם ללא-הירף את החברה הישראלית וזה לא פשוט. אתה פועל מתוך שאיפה לשנות משטר מסוים, ופעילותך מתנהלת על-פי כללי המשחק של אותו משטר. גם מבחינה מוסרית-ערכית וגם מבחינת התנהגויותיהם של הפרטים. השינוי חייב להיות שינוי כוללני של סביבת חייו של האדם, ואני חושב שפעולה תרבותית, חינוכית ורוחנית עשויה לתרום רבות לשינוי דרך התנהגותם של אנשים.

אחת הבעיות העומדות כיום בפנינו, היא מציאת דרך לקידום רמתם התרבותית וההשכלתית של תושבי מדינת-ישראל. ולא רק משום שאנו חיים בעידן של התקדמות ושינויים טכנולוגיים אדירים, אלא במיוחד משום שבתנאים הגאוגרפיים בהם אנו נתונים יש לנו בעיות לגבי עתידנו. ואילו רמתנו ההשכלתית הכוללת רחוקה עדיין מלהיות מספקת. עדיין קיימות בישראל משפחות רבות שלא זכו להשכלה ולהרגלים תרבותיים בסיסיים.

ובעניין זה, צריך לדעתי, ליצור מערכת שתבטיח לכל מבוגר אפשרות ללמוד ולהתפתח לאורך כל חייו. מה-עוד שיתכן שבתקופות קרובות יצטרפו אנשים לערוך הסבות מקצועיות ולבנות יותר מקריירה מקצועית אחת במשך חייהם. בנושא זה של השכלת מבוגרים, אני מנסה לזיום חקיקה בכנסת ואף לפעול במסגרת האיגוד המקצועי על מנת שבהסכמי העבודה יכללו סעיפים מתאימים.

באשר לבעיה העדתית, אני תומך ומסייע בפעולות שמטרתן לשמור על העושר התרבותי של העדות השונות ולפתח את גאוותן של כל אדם למטען הרוחני שהביא איתו. עם זאת עלינו לשאוף ליצירת תרבות

● במסגרת פרויקט חדש, משותף לביה"ס ללימודי היהדות ולספריה המרכזית של אוניברסיטת ת"א, נרכשו תצלומים מאוסף טיילור שכטר, שנמצא באוניברסיטת קמברידג' באנגליה. האוסף כולל מסמכים ותעודות שנמצאו בגניזה בקהיר והועברו על-ידי סלומון שכטר בסוף המאה הקודמת לאוניברסיטת קמברידג'. החומר כולל מיגוון רחב של נושאים, כגון: מקרא ותלמוד, שירת ימי הביניים, פילוסופיה יהודית, גיטין, כתובות, שטרות, תעודות מסחריות וכו'. החומר כתוב בעברית או בערבית יהודית ומשתרע על תקופה רחבה למדי — מן המאה ה-9 לערך עד המאה ה-19.

● לפני שבועות אחדים נערכה פגישה במשרדי הסוכנות היהודית בניו-יורק ביוזמתו של ד"ר אביב עקרוני (שהיה הממונה על החינוך היהודי מטעם הסוכנות בארה"ב) בין סופרים עבריים היושבים שם. אחד הסופרים שנכח בפגישה היה איחמר יעוז-קסט. הנושא המרכזי היה אפשרויות להפצת הספרות העברית בארה"ב. הועלה רעיון להקים מועדון שבו יוכלו להיפגש סופרים ישראליים המבקרים בארה"ב עם ציבור עברי. מיפגשים אלה יהיו מלווים בתערוכות ובהרצאות. בפגישה השתתפו עוד המשורר גבריאל פרייל, חיים ליף, עורך "ביצרון" — כתב-עת המופיע בארה"ב, הסופר יעקב קקוב, סגן עורך "הדואר" — עיתון עברי המופיע בארה"ב והסופר גדעון תלפז.

● ביום ג' 11.10.83 נערך בבית הסופר בתל-אביב טקס חלוקת פרסים ומלגות לספרות ולמוסיקה לשנת תשמ"ג מטעם אקו"ם. בפרסים בעילים שם בספרות זכו זלי גורביץ, שרי כהנא-ניב ושלום רצבי. במוסיקה: מרי אבן-אור, לב קוגן וגניור שווסטר. בפרסים לעידוד פרסום היצירה זכו בתחום הספרות יצירותיהם של עזרא ווסמן וזל, של מנשה לוי וזל ושל רוני סומק. במוסיקה: אשר בן-יוחנן, אהרון חרל"פ ויהויכין סטוצ'בסקי וזל. מלגות יצירה בספרות הוענקו ליצחק אורפז ולשמעון זנדבנק. פרסי השופטים בספרות הוענקו ליעקב אורלנד ולירוס קניוק. במוסיקה: לארטור גלברון ולדוב זלצר. דברי פתיחה נשא רן קידר, מנכ"ל אקו"ם. בירכו: שלמה טנאי, יו"ר הנהלת אקו"ם ואבנר שלו, יו"ר הנהלת המועצה הציבורית לתרבות ואמנות.

● ביום ה' 6.10.83 נערך בבית הסופר בתל-אביב (במסגרת "צבע טרי") ערב עם יצחק כהנא-ניב כצאת ספרו "פרוטוקול" ועם מרכזי גלדמן כצאת מבחר שיריו "66-83". בחלק הראשון של הערב כצאת אלכס אנסקי קטעים מתוך "הפרוטוקול" ויעקב וולט השמיע קטעי נגינה בפסנתר. הלל וייס שוחח על הספר וראיין את יצחק כהנא-ניב. דובר על משמעות התגשמותו של האידיאל הציוני ברומן, (כהנא-ניב: "במובן מסוים זה ספר של חלום ציוני אך הוא מסתכל עליו דרך החלון האחורי"), על הדמות המרכזית ברומן, שלדברי כהנא-ניב היא התגלמות הסודות והמסתורין שאדם לוקח אתו לקבר. אך נדמה לי שיש בה חתירה כמעט פנאטית לשלמות לעתים, בדרך של סתירה משוועת, שלמות זו נפגמת כבר בראשית הרביעית. וייס התייחס גם להקבלה בין המאורעות בספר להתיישבות הפנאטית של היום בשטחים, וחתם את הסירה בהתרשמות אישית מהיצירה: "ניאה שהמסר העיקרי של הרומאן דומה למסר של עגנון. המטאפורה של גן העדן האידיאליסטי הדתי או הציוני מרחפת בכל היצירה. לקראת סוף הסיפור, כאשר הגיבור נותר בתודעה שבין שגעון להתבהרות, אנו מבינים שזה מאבקו היסודי של האדם. המסר של היצירה הוא מצבו של האדם. התודעה שוקעת במעטפת של יאוש ושוכ צפה". בחלק השני של הערב איינה הרסה וולמן את מרכזי גלדמן והתייחסה לשאלת מעורבותו או אי מעורבותו של המשורר בענייני השעה ולכן שאין הוא כותב על נושא זה בניגוד למשוררים אחרים. תגובתו של מרכזי גלדמן: "נראה לי שהמשוררים החשובים ביותר בתולדות הרוח היו הנביאים שהיתה להם מעורבות כנעשה. יצערי, איצטלת הנביא רחוקה ממני. לא מצאתי עצמי עם יכולת פשוטה להגיב על הנושאים האלה, כי עצם ההוויה היהודית הישראלית שלי מאוד לא ברורה לי. שמתי סימן שאלה גדול מאוד על המחשבות האלה. עדיין אין לי סימני קריאה. אם נאמר שזה משפט פוליטי — הייתי אומר שהמשוררים מצאו עצמם כמחנה השמאל בתקופה האחרונה, ומחנה זה רואה לעצמו חובה להתייחס בפרנויה לחוויות השואה, וזה נראה לי כמעשה לא נכון. כי שאלת ההישרדות של עם ישראל ושל המין האנושי ככלל היא שאלה משמעותית היום. עמדה פרנואידית לגבי שאלת ההישרדות היא העמדה הנכונה. אך קיימת שאלה אחרת של הישרדות של עם שיש לו שטחים אין ספור, אך איבר את צביונו המוסרי. עם כזה אין לו הרכה כעצם, וכשהנחות הרוחניים מתמעטים, סכנת אי ההישרדות גדולה יותר".

● בהוצאת "כתר". עומד לראות אור בקרוב רומאן חדש של שמעון בלס "חורף אחרון". העלילה מתרחשת בפאריס סביב חייהם של גולים פוליטיים מהמזרח התיכון. במרכז העלילה — דמותו של פעיל קומוניסטי יהודי שהוגלה מצרים, ישב בפאריז ונרצח אחריהם על-ידי טכנים בלתי מזהים.